

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี A Development of Clinical Nursing Practice Guideline for Mastectomy Patient at Female Surgery Department Udonthani Hospital.

(Received: April 10,2024 ; Revised: April 27,2024 ; Accepted: April 28,2024)

สกาเวื่อน มงคลสุคนธ์¹ อมรรัตน์ อัครเศรษฐกุล² อาภา ศรีสร้อย³
Sakaowduean Mongkolsukontharak¹ Amonrat Akarasetthasakul² Apa Srisoi³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี และศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม ในการดูแลผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 20 คน เครื่องมือใช้แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก Agree II และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมของพยาบาลวิชาชีพ มีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.83 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7 เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม 2565 ถึง เดือนสิงหาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00 และกลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยที่สุด 23 ปี อายุมากที่สุด 45 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 29 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00 ความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมไปใช้ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ ร้อยละ 77.86 หมวดที่มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้มากที่สุดคือ หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ ร้อยละ 80.71 หมวดที่มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้น้อยที่สุดคือ หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร้อยละ 79.29 ความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในการดูแลผู้ป่วยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.50) จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อหน่วยงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม, ผู้ป่วยมะเร็งเต้านม

Abstract

This action research was aimed at developing nursing practices, breast surgical patients, women's surgery department Udonthani hospital, and the satisfaction of nurses, surgeon-specific patients in patient care. The sample group is a professional nurse who works in a women's surgery department, 20 people. The Agree II clinical quality assessment tool and satisfaction questionnaire with the practice of professional nurses. The content is validity to 0.83, reliability is 0.7. Data collected between March 2565 and August 2565 are analyzed using frequency, percentage, average, standard deviation.

The research results found that, the total sample group was female (100%), they were 26-30 years old(45%), The youngest sample was 23 years old, the oldest was 45 years old, and the average age was 29.The

¹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี Corresponding author

² วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี

³ โรงพยาบาลอุดรธานี

duration of the operation was between 1-5 years(45%). Probability of implementing nursing practices. It was found that, overall, there was a likelihood of introducing nurse practices into practice(77.86%) of the categories with the most probability of applying nurse practice were category 4(80.71%). The category with the least probability of applying nursing practices was category 2. The participation of the participant was disadvantaged(79.29%).The satisfaction of the nurses, the practitioners with the care of the patient was found to be very satisfactory with the introduction of nurser practices to the patient's care in the overall picture. ($\bar{X}$ =4.34, S.D. = 0.50) .Classified as side-specific. Found that the most satisfactory side was the appropriateness and value to the agency at a very high level ($\bar{X}$ =4.45, S.D. = 0.51) The least satisfaction is in terms of quality($\bar{X}$ =4.20, S.D. = 0.52)

Keyword: Clinical Nursing Practice Guideline for Mastectomy, Patient with breast cancer

บทนำ

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2561 จำนวนของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการวินิจฉัยใหม่เพิ่มขึ้น อาจเนื่องจากการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมเพิ่มขึ้นด้วย ค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของอายุตอนที่ได้รับการวินิจฉัย เท่ากับ 54-56 ปี และร้อยละของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับการวินิจฉัยเมื่ออายุน้อยกว่า 40 ปี เท่ากับ 9.7-11.8 เมื่อเทียบกับมะเร็งเต้านมทั้งหมดอุบัติการณ์ของมะเร็งเต้านมเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้หญิงอายุมากกว่า 40 ปี และอุบัติการณ์จะลดลงถ้าผู้หญิงอายุ 70-80 ปี แต่ไม่ได้หมายความว่าเมื่อผู้หญิงมีอายุเกิน 80 ปี ไปแล้วจะไม่มีโอกาสเป็นมะเร็งเต้านม การรักษามะเร็งเต้านมมีแบบหลากหลาย ประกอบด้วย การผ่าตัด การฉายรังสีรักษา การให้ยาเคมีบำบัดเสริม การใช้ยาต้านฮอร์โมน และการใช้ยารักษามุ่งเป้า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาการศึกษาข้อมูลพบว่า ร้อยละ 33 ของผู้ป่วยได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดอย่างเดียว ร้อยละ 22 ได้รับการผ่าตัด การฉายรังสีรักษา และการให้ยาเคมีบำบัดเมื่อวิเคราะห์ชนิดของการรักษาตามระยะของโรคมะเร็ง พบว่า มะเร็งเต้านมในระยะที่ 0 จะได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดอย่างเดียว และการผ่าตัดตามด้วยการฉายรังสีรักษาเป็นหลัก แต่เมื่อผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งเต้านมระยะที่สูงขึ้นผู้ป่วยส่วนใหญ่จะได้รับการรักษาโดยใช้หลายๆวิธีร่วมกัน¹

ผู้ป่วยหลังการผ่าตัดโดยเฉพาะในรายที่ผ่าตัดเลาะต่อมน้ำเหลืองบริเวณรักแร้ หลังผ่าตัดอาจมีอาการเจ็บบริเวณแผล หลายรายจึงไม่พยายามยกแขน และบางรายอาจเกิดแผลเป็นตึงรั้งที่รักแร้ ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อไหล่ติด ท้ายที่สุดผู้ป่วยจะยกแขนขึ้นได้ไม่เต็มที่หรือบางรายอาจยกแขนไม่ได้เลย การป้องกันการเกิดข้อไหล่ติดที่ดีที่สุด คือ ให้ผู้ป่วยออกกำลังกายบริหารแขนและหัวไหล่เสียตั้งแต่ในระยะแรกๆ หลังผ่าตัดเพื่อป้องกันข้อไหล่ติดและแขนบวม

หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่เป็นเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม(Mastectomy) ในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ในปี พ.ศ. 2561 พ.ศ.2562 และ พ.ศ.2563 พบอัตราการผ่าตัดภายใน 2 สัปดาห์หลังทราบผลชิ้นเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 96, 99 และ 100 ตามลำดับ และอัตราที่ผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดเต้านม Shoulder Stiffness คิดเป็นร้อยละ 15.93, 7.87 และตามลำดับ, Skin necrosis ในปีพ.ศ.2561 และ พ.ศ. 2562 ไม่พบภาวะแทรกซ้อนนี้ พ.ศ.2563 ไม่พบภาวะแทรกซ้อน หลังผ่าตัดเต้านมผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อน Seroma ในปีพ.ศ.2561 พ.ศ. 2562 และ พ.ศ.2563 คิดเป็นร้อยละ 0.54, 0.00 และ 0.78 ตามลำดับ² นอกจากนี้จากการสอบถามผู้ป่วย Re-admitted ในปีงบประมาณ 2563 ที่มาด้วยอาการไหล่ติด และ ท่อ

drian อุดตัน พบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้องในการดูแลสายระบาย และไม่ออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 90

การปรับปรุงแนวปฏิบัติทางคลินิก เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ การปรับปรุงอย่างเป็นระบบจะทำให้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย³ จากงานวิจัยพบว่า การพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกและการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ มีความเป็นไปได้ในการไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน⁴ ขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน ทำให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หลังการผ่าตัดไม่พบผู้ป่วยมีภาวะไหล่ติด และไม่พบการติดเชื้อที่แผลผ่าตัด⁵ ระยะเวลาอยู่ในงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินลดลง ระยะเวลารอคอยเพื่อได้รับเลือดลดลง และการได้รับการผ่าตัดฉุกเฉิน ไม่พบภาวะแทรกซ้อน อัตราการเสียชีวิตลดลง⁶ ผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อการจัดการความปวดที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล⁷ จำนวนวันที่ใช้ในการหย่าเครื่องช่วยหายใจของผู้ป่วยที่ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกที่พัฒนาขึ้นในการดูแลหย่าเครื่องช่วยหายใจน้อยกว่าผู้ป่วยที่ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกวิธีเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พยาบาลวิชาชีพผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกที่พัฒนาขึ้นในการดูแลหย่าเครื่องช่วยหายใจมีความพึงพอใจสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁸ แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติไปใช้ร้อยละ 93.7 ลดอัตราการเกิดภาวะหายใจล้มเหลวจากหัตถการเจ็บจากร้อยละ 19.6 เป็นร้อยละ 4.3⁹ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกและการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ สามารถช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีโอกาสรอดชีวิตมากขึ้น

หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ได้มีการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบที่ได้รับการผ่าตัดเต้านมอย่างต่อเนื่องในรูปแบบการใช้การพยาบาลแบบผู้จัดการรายกรณี (Nurse case manager) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในการดูแลผู้ป่วย

วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) แบ่งเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย 1) ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหาแนวทางการดูแล การรักษา การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม เพื่อนำมาพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในโรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดย 1) ประชุมทีมวิจัยเพื่อระดมสมองในการวางแผน จัดทำแนวปฏิบัติ (Clinical Nursing Practice Guideline; CNPG) สำหรับพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม 2) ทีมวิจัยประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นแก่พยาบาลวิชาชีพให้ได้รับทราบทุกคนในการนำแนวปฏิบัติไปใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมทุกราย

ระยะที่ 3 ประเมินผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมที่พัฒนาขึ้นมาใช้และประเมินความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(purposive selection) เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี อย่างน้อย 1 ปีและเข้าร่วมด้วยความสมัครใจจำนวน 20 คนระหว่างเดือนมีนาคม 2565 ถึง สิงหาคม 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพที่ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล

ส่วนที่ 2 เครื่องมือการประเมินคุณภาพแนวทางปฏิบัติสำหรับการวิจัยและการประเมินผลความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก Agree II ประกอบไปด้วย 6 หมวด คือ หมวด 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ หมวด 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 3 ความเข้มงวดของขั้นตอนการจัดทำ หมวด 4 ความชัดเจนของการนำเสนอ หมวด 5 การนำไปใช้ และหมวด 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ โดยนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพจำนวน 15 คนในโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี พบว่ามีความเป็นไปได้ของแนวปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมของพยาบาลวิชาชีพ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมีค่าความสอดคล้อง(IOC)เท่ากับ 0.83 โดยนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพจำนวน 15 คนในโรงพยาบาล

มะเร็งอุดรธานี ได้ค่าความเที่ยง(reliability) เท่ากับ 0.7

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ใช้ความถี่ และร้อยละ ข้อมูล การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ใช้ร้อยละ ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลอุดรธานี เลขที่ E071/2564 ลงวันที่ 18 เมษายน 2565

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.0 และกลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยที่สุด 23 ปี อายุมากที่สุด 45 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 29 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ที่พัฒนาขึ้นมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ ดังนี้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ ร้อยละ 77.86 หมวดที่มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้มากที่สุดคือ

หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ ร้อยละ 80.71
หมวดที่มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการ

พยาบาลไปใช้น้อยที่สุดคือ หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วม
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร้อยละ 79.29

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นไปได้ของแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม
หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รายหมวด (n=20)

ด้านที่	รายการ	ร้อยละ
1	หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์	80.29
2	หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	79.29
3	หมวดที่ 3 หมวดความเข้มงวดของขั้นตอนการจัดทำ	80.57
4	หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ	80.71
5	หมวดที่ 5 การนำไปใช้	80.14
6	หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ	80.00
7	การประเมินแนวทางปฏิบัติในภาพรวม	77.86

2. ผลการประเมินความพึงพอใจในการนำ
แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมไปใช้
พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการนำแนว
ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมไปใช้ในการ
ดูแลผู้ป่วยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$,

S.D.= 0.50) จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึง
พอใจมากที่สุดคือด้านความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อ
หน่วยงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.51) มี
ความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านคุณภาพอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.52)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของการพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วย
ผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี (n=20)

หัวข้อประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านคุณภาพ	4.20	0.52	มาก
2. ด้านความสะดวกในการปฏิบัติ	4.35	0.49	มาก
3 ด้านผลลัพธ์ที่ดีและความปลอดภัย	4.35	0.49	มาก
4. ด้านความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อหน่วยงาน	4.45	0.51	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.34	0.50	มาก

สรุปและอภิปรายผล

จากการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วย
ผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาล
อุดรธานี พบว่า ได้แนวปฏิบัติพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัด
เต้านม โดยในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำ
แนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ร้อยละ 77.86 หมวดที่
มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไป

ใช้มากที่สุดคือ หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการ
นำเสนอร้อยละ 80.71 หมวดที่มีความเป็นไปได้ใน
การนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้น้อยที่สุดคือ
หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร้อยละ 79.29 ส่วนในหมวดที่ 1 ขอบเขตและ
วัตถุประสงค์ หมวดที่ 3 หมวดความเข้มงวดของ
ขั้นตอนการจัดทำ หมวดที่ 5 การนำไปใช้ และ

หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ มีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ด้วยเช่นกัน โดยมีความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ร้อยละ 80.29, 80.57, 80.14 และ 80.00 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หรือผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี สามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 6 หมวด เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนคือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา แนวทางการดูแล การรักษา การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในโรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่าผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมยังมีภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดอยู่บ้างถึงแม้ว่าจะไม่น่านัก สะท้อนให้เห็นว่าควรมีการพัฒนาคุณภาพของการพยาบาลผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมพบว่า การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมมีส่วนช่วยให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมให้ดีขึ้น ระยะที่ 2 พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในโรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยโดยผู้วิจัยได้ประชุมทีมวิจัยเพื่อระดมสมองในการวางแผน จัดทำแนวปฏิบัติ (Clinical Nursing Practice Guideline; CNPG) สำหรับพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ นำไปทดลองใช้ จนได้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หลังจากนั้นทีมวิจัยได้ประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นแก่พยาบาลวิชาชีพให้ได้รับทราบทุกคนในการนำแนวปฏิบัติไปใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดเต้านมทุกราย ระยะที่ 3 ประเมินผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมที่พัฒนาขึ้นมาใช้ โดยใช้แบบประเมิน

คุณภาพทางคลินิก Agree II สรุปผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในภาพรวม ทำให้ได้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรัชฎา พูนปริญญา และวิชุดา กิตติวรารุทธิ์⁵ ที่พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมแบบดั้งเดิมประยุกต์ พบว่า การประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติทางคลินิกโดยรวมมีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 98 จำแนกรายหมวดพบว่า หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์มีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 95 หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 98 หมวดที่ 3 ความเข้มงวดของขั้นตอนการจัดทำมีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 92 หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอมีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 96 หมวดที่ 5 การนำไปใช้มีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 96 หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการมีคะแนนความคิดเห็นร้อยละ 90 สอดคล้องกับการศึกษาของหนึ่งฤทัย อุดเถิน และคณะ¹⁰ ที่ศึกษาการพัฒนาและประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งเต้านม พบว่า ความคิดเห็นต่อการนำแนวปฏิบัติทางการพยาบาลฯ ไปใช้ พยาบาลวิชาชีพมีความเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.93 , S.D.= 0.52) สอดคล้องกับการศึกษาของ Wang, X., Lai, Q., Tian, Y., & Zou, L.¹¹ ที่ศึกษา Effect of evidence-based nursing intervention on upper limb function in postoperative radiotherapy patients with breast cancer พบว่า การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมหลังผ่าตัดและได้รับการฉายรังสีรักษาทำให้ความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยกลุ่มทดลองน้อยกว่าผู้ป่วยกลุ่มควบคุม ซึ่งความรู้หลักฐานเชิงประจักษ์นี้สามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติทางคลินิกได้³

ความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมในการดูแลผู้ป่วย หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.50) จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อหน่วยงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.5$, S.D. = 0.51) มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านด้านคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.52) ความพึงพอใจด้านความสะดวกในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.49) และความพึงพอใจด้านผลลัพธ์ที่ดีและความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.49) เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมีค่าความสอดคล้อง(IOC)เท่ากับ 0.83 โดยนำไปทดลองใช้แล้วได้ค่าความเที่ยง(reliability) เท่ากับ 0.7 และอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีและได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามขอบเขตของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพพยาบาลและกฎหมายวิชาชีพพยาบาลโดยตรง¹² ที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลว่า การประกอบวิชาชีพการพยาบาล เป็นการปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน มีเจตคติที่ดีและได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการรักษจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550¹³ ที่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ตามที่สภาการพยาบาลประกาศกำหนดในหมวด 2 การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ส่วนที่ 1 การปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการ ในข้อ 7 คือ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของวิชาชีพตามที่สภาการพยาบาลประกาศกำหนด และ ข้อ 12 คือผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย และความสิ้นเปลือง

ของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการ มีเจตคติที่ดีและได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการพยาบาลที่สภาการพยาบาลได้เรื่อง มาตรฐานการพยาบาล พ.ศ. 2562¹⁴ ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้ปฏิบัติงานโดยตรงคือ มาตรฐานเชิงกระบวนการ หมวดที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Practices) เป็นแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลที่มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้รับบริการมีภาวะสุขภาพที่ดีที่สุดตามศักยภาพของบุคคล/ครอบครัว/ชุมชน ได้รับการประเมินและแก้ไขปัญหาสุขภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นด้านสุขภาพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยจำนวน 5 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล มาตรฐานที่ 2 การรักษาสิทธิผู้ป่วย จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ระกอบมาตรฐานที่ 4 การจัดการการดูแลต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 5 การบันทึกและรายงานการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมแบบดั้งเดิมประยุกต์⁵ พบว่า พยาบาลห้องผ่าตัดมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมแบบดั้งเดิมประยุกต์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.26) พยาบาลประจำหอผู้ป่วยมีความพึงพอใจโดยรวมต่อแนวปฏิบัติฯ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.54) สอดคล้องกับการศึกษาการศึกษาการพัฒนาและประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งเต้านม¹⁰ พบว่า ความพึงพอใจของพยาบาลในการใช้แนวทางปฏิบัติทางการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.41)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลังการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ไม่พบ

ภาวะแทรกซ้อนใดๆหลังผ่าตัดเต้านม ดังนั้นจึงควร
ส่งเสริมให้มีการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วย
ผ่าตัดเต้านมอย่างต่อเนื่อง

ศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติการ
พยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านม หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง
โรงพยาบาลอุดรธานี

ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. วิฑูร ชินสว่างวัฒนกุล และคณะ. 2563. BREAST CANCER Monograph in the Year 2014-2018 Siriraj Hospital ข้อมูล
มะเร็งเต้านม โรงพยาบาลศิริราช ระหว่างปี พ.ศ.2557-2561 พิมพ์ครั้งที่ 1: บริษัท พี.ซี.เค. ดีไซน์ จำกัด ถนนพหลโยธิน.
2. ทะเบียนเวชสถิติหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ปีงบประมาณ 2564.
3. ดวงฤดี ลาสุขะ. การปรับปรุงแนวปฏิบัติทางคลินิก: แนวทางและขั้นตอน. พยาบาลสาร 40(ฉบับพิเศษ) 97-104; 2556.
4. กนิษฐา อัสสระพันธุ์ และ เพ็ญฤทัย ไรจน์ชีวิน. การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการเตรียมผ่าตัดสมองในผู้
บาดเจ็บที่ศีรษะ.วารสารวิชาการสาธารณสุข. 25(5) 823-830; 2559.
5. รัชฎา พูนปริญญ และ วิชชุดา กิตติวรารุทธิ์. การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเต้านมแบบดั้งเดิมประยุกต์.วารสาร
โรงพยาบาลสกลนคร 23(2) 2563 59-69; 2563.
6. สายสม รุจิพรรณ และโสพิศ เวียงโสด. ผลของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยบาดเจ็บวิกฤตตามหลักฐานเชิงประจักษ์งาน
อุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์.เชียงรายเวชสาร 12(3) 81-97; 2563.
7. พัทยา แผ่นชัยพรหม ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลสำหรับการจัดการความปวดในผู้สูงอายุหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อ
เข่าเทียม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2557.
8. ชุตินา รัตนบุรี เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย และ อารี ชิวเกษมสุข. ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วย
หยาเครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยหนักโรงพยาบาลทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช วารสารโรงพยาบาลสกลนคร. 21(2) 163-
173 ; 2561.
9. วันเพ็ญ ทิพน้อม. การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ป่วยเด็กโรคหืด โรงพยาบาลสกลนคร.วารสาร
โรงพยาบาลสกลนคร. 24(1) 1-10; 2561.
10. หนึ่งฤทัย อุดเถิน และคณะ. การพัฒนาและประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งเต้านม วารสารการ
พยาบาล 22(2) 91-104; 2563.
11. Wang, X., Lai, Q., Tian, Y., & Zou, L. (2020). Effect of evidence-based nursing intervention on upper limb
function in postoperative radiotherapy patients with breast cancer. Medicine, 99(11), e19183.
12. สภาการพยาบาล. 2554. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ บริษัทจุด
ทอง จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
13. ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการรักษายุทธศาสตร์แห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 เล่ม 124 ตอน
พิเศษ 83 ง ราชกิจจานุเบกษา 11 กรกฎาคม 2550 56-60.
14. ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง มาตรฐานการพยาบาล พ.ศ. 2562 เล่ม 136 ตอนพิเศษ 97 ง ราชกิจจานุเบกษา 18 เมษายน
2562. 30-36.